

میژوو کوردستانیه تا که رکووکئی دسه لیمینیت

حسین جه عفر چینی

هر مایه به ئی پیچکا گهورینی تیدا هاتیه کرن و دبیزئی گهرمیان، دکتور جه مال رهشید دبیزیت: که رکووک ناهه کی کوردیه و باژیره کی کوردستانیه زی ژ بهر کو ریژا ههرا مه زن ژ ناکنجییت وی کوردن و دناقا جوگرافیا کوردستانی دایه، ل میژوویا هه بوونا فی باژیری دا گه له ک جاران نا فی وی هاتیه گوهارتن ژ بهر کو ژه می لایانقه گرنگیه کا تاییهت هه بوو و هه رگا فه کی سلهته نه ته کی حوکم لی دکر، ل سهر دهمی ئیسلامی نا فی وی هاتیه گوهارتن و بوویه باژیری (که رخی نی) و ل سهر دهمی دی زی نا فی باژیری که رکووکئی (گورگور) بوو، پاشان پاشایی وی ده فیری نا فی وی کره (بابه گورگور) نه فه ل سهر دهمی بهرستگه ها (نه ناهیتا کوندا) بوو، میژوونقیسی ئیسلامی (ئین ئه سیر) ل نه لکامل دا دبیزیت: نا فی باژیری که رکووکئی (که رخی نی) بوو و نه فه نا فه زی نا فه کی کوردیه، ماموستا ته و فقیق زی دبیزیت: که رکووک باژیره کی که فه و د نقیسینا بزماری دا بهری باژیری هه ولیری نا فی وی هاتیه و که فنترین زانست تاییهت ب که رکووکئی فه نه وه ل سالنامه یا ب نا ف و دهنگ یا جوگرافیا سه رجونی نه که دی (۲۴۷۳ - ۲۵۲۰) بهری زایینی هاتیه و نا فی وی وه لاتی (نه ریخ) بوو و ب باژیری که رکووکئی ده ستنیشان کریه دیسان گه له ک زانا دبیزن نا فی که رکووکئی تا سه رده می میدیا هه بوویه (۱۰۴۲۲) که س بوون. نه نسیکلو پی دیا ئیسلامی وه ها ل سهر که رکووکئی دیار کریه: مه زنترین نه ته و ل که رکووکئی زیان دکر کورد بووینه و نه ا زی هه ر کوردن واته که رکووک باژیره کی کوردستانی یه، ل سهر دهمی ئوسمانیا که رکووک پایته ختی ویلایه تا شاره ژو بوو و ل گور فه رهنگا لوی (4/ پرنایا ناکنجیین فی باژیری کورد بووینه، نه نسیکلو پی دیا بریتانیا ئینگلیزی چاپا سال ۲۰۰۱ ئی سه بهرته فی پرسئی دبیزیت: که رکووک دکه فیه

هه لیهت ده رباز بوون ژ خاک و نیشتمانی پر زه حمه ته ، چ که سه ک نکاریت ئینکارا فی یه کی بکه ت، چه و زارویه ک نه شیت ئینکارا دایک و بابیت خو بکه ت و دخوازیت هه رده م ل باوه شا واندا زیان بکه ت داکو ب دلوقانیا وان شاد ببیت، یان مرو ف نکاریت بی هه بوونا نه نداهه کی له شی خو زیان بکه ت، که رکووک زی نکاریت بی کوردستان بریت، له ورا من خواست چه ند رو نیا ژ لای فی دیروکی و جوگرافی و سیاسیه به رده مه سهر باژیری دی کوردستانی و راستیا میژووی یه ل سهر هاتیه نفیساندن خویا بکه م. باژیری که رکووکئی دکه فیه نا فه را چیایی زاگروس و هه ردوو رویارین زینی بچوک و دیجله و زنجیرا چیایی هه مرین و رویارئی سیروان دیاله. پرنایا به لگین میژووی دسه لمینن کو که رکووک باژیره کی کوردستانیه و هه ر ل چاخین که فن دا ریژا ههرا مه زنا ناکنجیین باژیری که رکووکئی کورد بووینه و گه له ک میژوونقیس خویا دکه ن: باژیری که رکووکئی کوردا نا فاکریه. ل سهر دهمی ئیمپراتوریا ساسانیان دگوته باژیری که رکووکئی گه ره کان واته (وه لات و نیشتمانی گهرم) نه ا زی نه فه نا فه

کوردستانا باشور و نه فه باشترین ژیده ری زانیاری یه ل دوز باژیری که رکووکئی، ب گشتی نه فه هه می نه و برگه نه یین کو کوردستانیه تا که رکووکئی دسه لمینن. **سهر ژمیرین باژیری که رکووکئی:** ل سالا ۱۹۲۵ ئی ژ لای فی جقاتا نیفده وه ته فی فه سهر ژمیری هک ل باژیری که رکووکئی هاته نه نجامدان و نه نجام ب فی رهنگی بوون: هژمارا کوردان (۸۷۵۰۰) که س بوون واته ۶۲٪ هژمارا عه ره بان (۲۲۵۲۵) که س بوون واته ۱۸٪ هژمارا تورکمانان (۲۶۱۰۰) که س بوون واته ۱۹٪ ل سالا ۱۹۵۷ ئی پیکهاتا باژیری که رکووکئی ژ لای فی نه ته وه بیفه ب فی رهنگی بوو: کورد (۱۸۷۵۹۳) که س بوون واته ۴۹٪ عه ره ب (۱۰۹۶۲۰) که س بوون واته ۲۹٪ تورکمان (۸۲۳۷۱) که س بوون واته ۲۲٪ ژوان ۱۹۳۸۶ که س عه ره ب ژ پاریزگه هین دوبر یین عه ره بان ئینا بوونه که رکووکئی نه فجا ژمارا عه ره ب یین که رکووکئی (۹۰۲۵۲) که س بوون و ب فی رهنگی جوداهی دناقه به را کورد و عه ره باندا تا سه رده می میدیا هه بوویه (۱۰۴۲۲) که س بوون. **سهر ژمیریا سالا ۱۹۹۷:** کورد (۱۳۹۷۵۴) که س بوون واته ۲۷،۶۲٪ عه ره ب (۱۴۷۱۷۱) که س بوون واته ۳۹،۶۱٪ تورکمان (۸۲۷۳۶) که س بوون واته ۲۲،۲۷٪ ژمارا کوردا نه وین نه چارگری نه ته و ا خو بگوهورن (۳۸۱۴۷) که س بوون و یا تورکمانان (۴۲۳۸۶) که س بوون. نه فه سه ر ژمیری هه زی دیواره

کوردستانیه تا که رکووکئی دسیمایه کی راسته قینه دا دسه لمینن و نیشان دده ت کو که رکووک باژیری کوردانه و عه ره بان تا نهو ب زولم و سته م و سیاسه تا خو یا شو فینی و توخمه ریسی دژی کوردان ل فی باژیری کار کریه. **ته عریب کرنا که رکووکئی:** که رکووک نه و باژیری زولمه کا ئیکجار مه زن لی هاتیه کرن کو بوویه هیمایه کا پیشهنگ ل داگری کرنی و شیواندن سیمایی راسته قینه یی کوردستانی ب دهان سالان رژیمین عیراقی کار دکر بو گهورینا ره و شا دیموگرافی و ئیداری و مؤزکا نه ته وایه تی، ل سهر دهمی حوکمی پاشایه تی و کوماری ته عریب کرنا که رکووکئی ده ستیپر و ل سهر دهمی مه لک غازی و کابینا یاسین نه له اشمی و ل سالا ۱۹۶۸ ئی پشتی به عسیان ده ستله ات وه رگری سیاسه تا عه ره ب کرنا که رکووکئی بوو ریبازه ک و سیاسه ته که نه گور ب هه می شیانتین خو دژی کوردان و بنبر کرنا وان ب ریکن نه ره و ا کار دکر، ل سالا ۱۹۷۷ ئی ده رکرنا کوردان ژ که رکووکئی ده ستیپر و

عه ره ب ل جهی وان ناکنجی کرن و تاخین بچوک بو به عسیان ئا فا کرن وه کی نه لقادسیه ته ل به عس تاها حزیران و هتد ... هه ره سا خویایه کو نا فی که رکووکئی (ته تمیم) ل قه له م دا و ژبو هندی کو ریژا کوردان کیم بکه ن قه زا (توزخورماتوو) ژ پاریزگه ها که رکووکئی فه قه تان دییه و گری دایه ب پاریزگه ها (سه لاهه دین) فه و قه زا (کفری) زی ب پاریزگه ها دیالا فه گری دایه و قه زایین (چه مچه مال و که لار) ب پاریزگه ها سلیمانئی فه گری دایه و (ئالتونکیری) ب پاریزگه ها هه ولیری فه گری دایه، زیده باری چه ندین هه ولین دی یین ته عریب و بنبر کرنا کوردان ب مه تودین جوداجودا. **گرنگی باژیری که رکووکئی:** باژیری که رکووکئی بایه خه کی باش هه یه ژ هه می ئالیانقه ژ بهر هندی هه رگا ف ل چاخین که فن و نوی دا ده وه لتین زله یز ده ستی خو دانایه سهر فی ده فیری ژ بهر کو ریکن هاتن و چوونی و بارزگانی ل ده ستین فی ده فیری دهر باز دبوون و به یوه ندیا وان ئیمپراتور ب جیهانیفه بو

وان دابین دکر ژ لای فی له شگری زی فه ده فه ره کا ئیستراتیژی بوو له و ما کر بوو باره گایی له شکر و سو پایین خو و گومرک دانابوون و هی زین خو ل (داقو ق - چه مچه مال - ئالتونکیری - پردی) دا ریکا هاتن و چوونی بیارین پاشان ده رکه تنه گازی ل سالا ۱۹۳۷ ئی گرنگی فی ده فیری زیده کر، زیده باری سامانه کی مشه و چه ندین گرنگی یین دی. ئیروچ دی کوردستانی هه ناسا ئازادیی کیشایه له ورا بیدقییه نه ا نه م شان بارودوخان د بهر ژوه نندا خو دا ته مام بکه ین و ب رژی کار بکه ین بو نه هیلانا شوینوارین ته عریبی و فه گه ریانا وی بوه مبیژا کوردستانا دایک.

ژیده ر:

- ۱. په رتوکا ناوچه ی که رکووک .
- ۲. روژناما نه فو ژماره ۲۸ .
- ۳. روژناما میدیا ژماره ۱۵۸ .
- ۴. روژناما بریایه تی ژماره ۳۹۳۶ .

Hisency@yahoo.com